

РЕЦЕНЗІЇ

DOI: 10.18372/2307-9061.69.18383

О. А. Мілієнко,

доктор юридичних наук, доцент

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0389-7821>

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО У ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

Вінницький навчальний центр Національної школи суддів України

вул. Соборна, 48, 21050, Вінниця, Україна

E-mail: ellena.bondar@ukr.net

Викладачі, студенти, інші зацікавлені особи сьогодні мають досить широкий вибір як вітчизняної, так і зарубіжної навчальної літератури з адміністративного права. Водночас, як видається, зазначена обставина не є показником вирішення якості адміністративно-правової літератури навчально-методичного спрямування. Професійний аналіз, відгуки студентських аудиторій тощо свідчать про необхідність пошуку нових інструментів викладання адміністративного права в підручниках, посібниках, курсах лекцій. Такий висновок ґрунтується на підставі низки обставин, ключовими з яких можуть вважатися:

- а) потреба у глибинному висвітленні фундаментальних засад українського адміністративного права, його системної трансформації;
- б) значення адміністративно-правових аспектів вступу України до Європейського Союзу;
- в) опанування нового, оновленого та доповненого величезного масиву чинного адміністративного законодавства України;
- г) усвідомлення сучасних теоретичних досліджень українських та зарубіжних учених потребує нових підходів. Зокрема, надзвичайно важливим є розв'язання ключових завдань і положень адміністративного права у правовій системі України, предмету (відносин), методу (інструментів), інституалізації і доктрини адміністративного права України, сфер публічної адміністрації і забезпечення прав людини, адміністративно-деліктного та процедурного права тощо.

Слід вказати, що рецензований підручник «Адміністративне право України»¹ за редакцією доктора юридичних наук, професора Діхтєвського П.В., дає ґрунтовні відповіді на обставини, вказані вище.

По-перше, дана праця побудована саме на новітніх поглядах стосовно призначення, предмету та методології адміністративного права. Колектив авторів спирається на сучасні підходи, в рамках яких знаходять втілення рівноправного правового положення публічної влади і громадянина, необхідність з боку органів адміністрування забезпечувати захист законних прав, свобод та інтересів громадян.

По-друге, авторський колектив дотримується новітніх вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Адміністративне право є базовою навчальною дисципліною, яка обов'язково входить до планів і програм підготовки юристів у галузі знань 08 «Право». Структура підручника «Адміністративне право України» побудована з урахуванням навчальної програми Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, яка відповідає новим акредитаційним стандартам Міністерства освіти і науки України, а також зазна-

¹ Адміністративне право України: підручник [П. Діхтєвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клиничук та ін.]; за заг. ред. П. Діхтєвського. Київ, 2023. 772 с.

ченої новизни концептуальних позицій авторського колективу, що позначилося на послідовності та обсязі висвітлення змісту авторських наукових шкіл адміністративного права.

По-третє, авторам вдалося якісно поєднати теорію питань, що викладаються, з прикладами, котрі разом створюють гармонійну систему опанування предметом. Лаконічно сформовані питання до кожної глави підручника актуалізують увагу читача та дозволяють студенту сконцентруватися на важливих аспектах прочитаного, що дає змогу якісно підготуватися до заліку (іспиту). Важлива обставина, на яку потрібно звернути увагу – такі прийоми значно полегшують засвоєння матеріалу.

Цікавим видається викладання матеріалу стосовно відображення ключових завдань і положень адміністративного права у правовій системі України: а) генеза та інституалізація адміністративного права; б) концепти адміністративного права; в) предмет (відносини), метод (інструменти); г) європейські стандарти (принципи), сфера застосування принципів (стандартів); д) сфера публічної адміністрації та сфера забезпечення прав людини (розділ II).

На сьогодні, актуальним залишається відображення у розділі III – «Суб'єкти адміністративного права» самостійних прав присвячених – «Приватній особі як суб'єкту адміністративного права» (глава 7); «Незалежні регулятори у публічному адмініструванні (публічному управлінні)» (глава 8). Окремо розглядається військово-адміністративне право, суб'єкти публічного адміністрування (публічного управління) у сфері оборони, зарубіжний досвід адміністративно-правового забезпечення оборони держави, адміністративно-правовий режим воєнного стану. Оригінальний авторський підхід дав змогу побудувати якісну класифікацію зазначених суб'єктів та здійснити комплексний аналіз адміністративно-правового положення кожної групи у сучасних умовах.

У підручнику повніше розкриваються питання, котрі в існуючих підручниках лише поставлені або взагалі відсутні. Серед них зокрема питання щодо:

- інституту публічного майна (правова природа, поняття, ознаки, сутність та види публічного майна, відповідальність суб'єктів публічної адміністрації);
- розуміння адміністративної процедури, учасників та особливостей реалізації електронних адміністративних процедур, відповідно до нового законодавства про адміністративну процедуру;
- поняття, сутності та засад дискреційних повноважень, умов застосування та критерії законності дій (рішень), вчинених на підставі адміністративного розсуду;
- захисту прав, свобод та інтересів приватних осіб у сфері публічного адміністрування (публічного управління). Міжнародний захист приватних осіб, система інституту «право міжнародного захисту».

Таким чином, варто зазначити, що підручник «Адміністративне право України» підготовлений авторським колективом, основу якого становлять науково-педагогічні працівники кафедри адміністративного права та процесу Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, за участю провідних, визнаних в Україні, наукових шкіл правознавців-адміністративістів, являє собою завершений навчальний продукт, який підготовлений на високому науковому та навчально-методичному рівні і рекомендується до друку. Даний підручник буде корисним для викладачів, студентів, аспірантів закладів вищої освіти, а також широкого кола читачів, які цікавляться питаннями адміністративного права.